

ASPECTE TEORETICE ȘI JURIDICE ALE DECLARĂRII ELECTRONICE ÎN DREPTUL VAMAL

Edgar ROTUNDU,

doctorand, lector universitar, Universitatea de Stat din Moldova

SUMMARY

Implementing new information technologies, regardless of the activity field, including the Custom Service, increases an effective and appropriate development of the quality of services provided by competent authorities responsible in this research field. On the other hand, activity in the information sphere, like any other social process, is the object of public administration and there is a circle of subjects, established by legislation, which accomplishes this administration. It is obvious that now, with the development of information technologies, ensuring the fundamental principle of customs information must be "information transparency", which requires a clear mechanism for administrative-legal regulation of information processes.

Keywords: electronic declaration, customs regime, information system, electronic technologies

REZUMAT

Implementarea noilor tehnologii informaționale, indiferent de domeniul de activitate, inclusiv în cadrul Serviciului Vamal, sporește calitatea serviciilor oferite de autoritățile abilitate cu atribuții în sfera de cercetare. Totodată, activitatea în sfera informației, ca și oricare alt proces social, este obiect al administrării publice și există un cerc de subiecți, stabiliți prin legislație, care realizează această administrare. Este evident că în prezent, odată cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale, principiul fundamental al asigurării informaționale a organelor vamale trebuie să fie „transparența informațională”, ceea ce reclamă un mecanism clar de reglementare administrativ-juridică a proceselor informaționale.

Cuvinte-cheie: declarare electronică, regim vamal, sistem informațional, tehnologii electronice

Introducere. În prezent, activitatea vamală a Republicii Moldova trebuie să contribuie esențial la dezvoltarea comerțului, concomitent cu menținerea controlului vamal asupra circulației internaționale a mărfurilor, a mijloacelor de transport și a persoanelor, prin perfecționarea mecanismului de reglementare juridică a declarării electronice. Aceasta determină contextul pentru procesul de administrare a riscurilor în interiorul organului vamal. Nivelul riscului este stabilit în contextul priorităților politicii vamale, de exemplu, dacă este primordială încasarea taxelor și impozitelor, verificarea interdicțiilor și restricțiilor sau orice alt domeniu care a fost stabilit.

În R. Moldova, pe parcursul ultimilor 10 ani, se implementează activ tehnologiile informaționale în activitatea organelor vamale. Este evident că aplicarea tehnologiilor informaționale va permite simplificarea procesului de pregătire și luare a unor sau altor decizii din contul minimizării influenței factorului uman, va reduce cheltuielile pentru administrarea publică și va spori calitatea acordării serviciilor publice. În această ordine de idei, Serviciul Vamal (SV) al RM dezvoltă încontinuu tehnologiile informaționale de prezentare organelor vamale a informațiilor

în formă electronică pentru scopurile vămii mărfurilor, inclusiv cu utilizarea rețelei Internet.

Materiale utilizate și metode aplicate. În studiul dat a fost efectuată o analiză a prevederilor legislației naționale, precum și a prevederilor internaționale, evidențiindu-se comparativ aspectele comune. Pentru atingerea scopului, au fost aplicate următoarele metode de cercetare științifică: analiza comparativă, analiza logică, sinteza.

Rezultate obținute și discuții. Vom încerca să soluționăm problema științifică abordată prin: examinarea modalității de implementare a prevederilor naționale privind declararea electronică, precum și a tehnologiilor informaționale în activitatea organelor vamale; evidențierea principalelor reglementări privind serviciile informaționale, totodată concluzionând asupra principalelor lacune și aspecte problematice întâlnite în sfera activității vamale.

Codul vamal al Republicii Moldova nu definește declararea electronică, doar specifică în art. 174 alin. (1) că declararea se face în scris, verbal sau prin acțiune prin mijloace electronice sau prin alte modalități prevăzute de legislație. Declarația vamală se depune la organul vamal în formă electronică,

utilizând sistemul informațional integrat vamal [1].

O definiție a declarației electronice o găsim în p. 2 al Regulamentului cu privire la procedura vămii electronice a mărfurilor la export, în Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 904, conform căreia declarația vamală electronică este o declarație vamală în detaliu sub formă de informație electronică, avînd formatul și structura stabilite de Normele tehnice privind imprimarea, utilizarea și completarea declarației vamale în detaliu, care este creată, structurată, prelucrată, păstrată și transmisă de către utilizatorul sistemului informațional vamal către organul vamal prin procedee informaționale (fără suport de hîrtie) și pe care este aplicată semnătura digitală emisă în conformitate cu legislația [2].

O altă reglementare națională ce conține prevederi privind metodologia de prelucrare a declarației vamale în detaliu prin procedee informatice este Ordinul SV cu privire la aprobarea Metodologiei de prelucrare a declarației vamale în detaliu, care în Anexa nr. 1, p. a) stipulează că procedura informatică de declarare a mărfurilor este „ansamblul de instrucțiuni și activități care permit declararea mărfurilor prin intermediul sistemului informatic vamal” [3].

De asemenea, și Codul comunitar în art. 107 alin. (1) prevede că declarația vamală se face utilizând o tehnică de prelucrare electronică a datelor. Autoritățile vamale pot permite ca declarația vamală să fie efectuată sub forma unei înregistrări în evidența contabilă a declarantului, cu condiția ca acestea să aibă acces la datele respective în sistemul electronic al declarantului și ca circumstanțele necesare pentru permiterea oricărui schimb de date între birouri vamale să fie întrunite [4]. Nici în cazul dat nu se oferă o definiție expresă a declarației vamale, specificându-se doar că aceasta este efectuată printr-o tehnică de prelucrare electronică a datelor.

Noțiunea declarării electronice, însăși procedura dată a fost analizată științific doar tangențial, fără a fi efectuată o cercetare deplină. Totodată, ca rezultat al implementării în ultima perioadă a procedurilor simplificate de vămuire, a apărut necesitatea de a dezvolta și a analiza din punct de vedere științific procedura declarării electronice.

Astfel, în sensul Conceptului de implementare a vămuirii electronice, vămuirea electronică este procedura de depunere și procesare a declarației vamale în detaliu pe cale electronică (fără suport de hârtie și utilizând semnătura digitală/electronică), acceptarea, controlul și validarea acesteia de organul vamal [5]. Din cele enunțate putem afirma că procedura declarării electronice face parte din conceptul de vămuire electronică.

Totodată, anumite documente de politici stabilesc necesitatea implementării pe scară largă a procedurii respective, afirmându-se că vămuirea electronică este un element fundamental în garantarea facilitării comerțului și, în același timp, a eficacității controalelor vamale, reducând astfel costurile suportate de agenții economici și riscurile la care este supusă societatea. Procedura de vămuire electronică oferă multiple beneficii atât pentru agenții economici, implicând exportatori, importatori, brokeri vamali și transportatori, cât și pentru eficientizarea administrării vamale [6].

Analiza efectuată anterior a arătat că, în prezent, problemele privind dezvoltarea economiei naționale dictează necesitatea organizării eficiente a ad-

ministrării tuturor verigilor acesteia, cea mai importantă dintre ele fiind activitatea vamală. În acest context, optimizând reglementarea vamală, este necesar a dezvolta continuu mecanismul organizațional-juridic de prezentare organului vamal a informațiilor în formă electronică, ca una din modalitățile prioritare de declarare a mărfurilor.

Pentru atingerea scopului propus în prezenta cercetare, este necesar, în primul rând, a ne referi la legislația națională a Republicii Moldova în domeniul activității vamale. Un exemplu ar fi Hotărârea Guvernului cu privire la procedurile de vămuire electronică a mărfurilor [7]. Actul normativ dat a fost elaborat ținându-se cont de tendințele actuale de dezvoltare a activității vamale, inclusiv cele ce țin de aplicarea de către participanții la AEE a modalității electronice de declarare a mărfurilor. Hotărârea prevede un șir de simplificări ce țin de declararea vamală a mărfurilor și sînt orientate spre reducerea termenelor de punere în liberă circulație a mărfurilor. În special, din 13.11.2013, este prevăzută trecerea integrală la cifra de afaceri informatizată și la tehnologia prezentării în formă electronică a declarației vamale și a documentelor în baza cărora aceasta este completată.

Noile reguli oferă posibilitatea de a efectua periodic declararea mărfurilor exportate, care nu sînt supuse taxelor vamale de export, precum și dreptul declarantului de prezentare o singură dată organului vamal a documentelor care atestă dreptul legal al acestuia de a efectua operațiunii vamale, inclusiv pînă la prezentarea declarației vamale, la completarea căreia aceste documente vor fi folosite.

După cum menționează Serviciul Vamal, „numărul agenților economici care au trecut la vămuire electronică este în continuă creștere. Astfel, dacă în 2014 erau înregistrate doar zeci de declarații electronice la export, în 2015 cifra acestora a crescut la peste 71 de mii, la ziua de astăzi deja 65% din totalul exporturilor sînt declarate electronic, conform regimurilor vamale stabilite în Hotărârea de Guvern nr. 904 din 13.11.2013, și această tendință este în continuă ascensiune. În retrospectivă, din 1 martie 2015, toți agenții economici pot declara electronic nu doar exportul, ci și importul de măr-

furi. Odată cu lansarea declarării electronice au fost create 29 de posturi vamale virtuale/electronice, care asigură procesarea declarațiilor vamale depuse de agenții economici din toate regiunile țării [8].

Mai mult decît atât, informația în formă electronică poate fi utilizată liber de orice persoană și poate fi transmisă de o persoană altei persoane, cu condiția că folosirea și transmiterea informației în formă electronică nu încalcă drepturile legale și interesele altor persoane sau normele legislației în vigoare. De aici rezultă că premisele administrativ-juridice ale implementării declarării electronice au luat naștere cu ceva timp în urmă.

Este necesar a menționa că sistemul de declarare electronică în R. Moldova își datorează dezvoltarea sa orientării politicii de stat în direcția creării unui spațiu informativ unic. Este importantă aderarea țării noastre la Convenția de la Kyoto, în care este stipulată direct necesitatea utilizării sistemelor automatizate în activitatea organelor vamale ale statului, a utilizării informației preliminare despre sosirea mărfii pentru implementarea programelor de control selectiv, folosirea transmițerii electronice a datelor (declararea electronică).

Continuînd analiza, este necesar să facem referință la normele Codului vamal al Uniunii Europene, din care reiese că punerea în liberă circulație a mărfurilor se efectuează de către organele vamale cu respectarea următoarelor condiții:

1) organului vamal îi sînt prezentate licențele, certificatele, permisiunile și (sau) alte documente, necesare pentru punerea în liberă circulație a mărfurilor în conformitate cu prezentul Cod și (sau) cu alte acorduri internaționale, cu excepția cazurilor cînd, conform legislației, documentele prevăzute pot fi prezentate după punerea în liberă circulație a mărfurilor;

2) persoanele au respectat cerințele și condițiile necesare pentru punerea mărfurilor sub procedura vamală aleasă în corespundere cu Codul vamal și la stabilirea procedurilor vamale:

- zona vamală liberă și regimul antrepozit vamal – prin acordurile internaționale;

- regimul vamal special se stabilește conform legislației în conformi-

tate cu condițiile și în privința categoriilor de mărfuri;

3) în privința mărfurilor au fost achitate taxele vamale, impozitele sau au fost prezentate asigurarea achitării acestora.

Punerea în liberă circulație a mărfurilor se realizează de către colaboratorii organului vamal prin procedura stabilită de legislație, prin aplicarea mențiunilor respective pe declarația vamală și (sau) pe documentele comerciale, de transport, precum și a informațiilor respective – în sistemele informaționale ale organului vamal.

CV al UE mai fixează și termenele punerii în liberă circulație a mărfurilor. Punerea în liberă circulație a mărfurilor trebuie să fie finalizată de către organul vamal nu mai târziu de 1 (una) zi lucrătoare, imediat următoarea după ziua înregistrării declarației vamale. Punerea în liberă circulație a mărfurilor, asupra cărora nu se aplică taxele vamale de ieșire, incluse în regimul vamal de export, și a mărfurilor incluse în regimul exportului temporar, trebuie să fie finalizată de către organul vamal nu mai târziu de 4 (patru) ore din momentul înregistrării declarației pe mărfuri, iar în cazurile când declarația pe mărfuri a fost înregistrată într-un termen mai mic de 4 (patru) ore pînă la sfîrșitul orelor de muncă ale organului vamal – nu mai târziu de 4 (patru) ore din momentul începutului orelor de muncă ale organului vamal respectiv. Termenele indicate includ și perioada efectuării controlului vamal [9].

În cazul aplicării declarării vamale preliminare a mărfurilor (declarația vamală poate fi prezentată în privința mărfurilor de origine străină pînă la introducerea acestora pe teritoriul vamal), punerea în liberă circulație a mărfurilor trebuie să fie finalizată de către organul vamal de asemenea într-un termen nu mai târziu de o zi lucrătoare, imediat următoarele zilei prezentării mărfurilor organului vamal, care a înregistrat declarația vamală.

Punerea în liberă circulație a mărfurilor poate fi suspendată, dacă, în timpul desfășurării operațiunilor vamale ce țin de aplicarea procedurilor vamale mărfurilor care conțin obiecte ale proprietății intelectuale, incluse în registrul vamal, care este ținut de către organul vamal, sau în registrul unic

al obiectelor proprietății intelectuale, organul vamal a depistat indicii ale încălcării drepturilor proprietății intelectuale, punerea în liberă circulație a acestor mărfuri se suspendă pe un termen de 10 (zece) zile lucrătoare.

Termenele de punere în liberă circulație a mărfurilor pot fi prelungite, cu permisiunea scrisă a conducătorului (șefului) organului vamal, a șefului-adjunct autorizat de către conducătorul (șeful) organului vamal sau a persoanelor care îi înlocuiesc, pe o perioadă necesară pentru efectuarea sau finalizarea formelor de control vamal și nu poate depăși 10 (zece) zile lucrătoare din ziua imediat următoare zilei înregistrării declarației vamale.

Totodată, analiza comparativă efectuată a normelor legislației internaționale și a normelor Codului vamal al Republicii Moldova a relevat că în actele normative indicate nu există concretizări privind punerea în liberă circulație a mărfurilor în cazul prezentării organului vamal a informațiilor în formă electronică. Luînd în considerație punctul 15 din art. 1 al CV al RM, este necesar să indicăm definiția noțiunii de punere în liberă circulație a mărfurilor – acțiunea prin care organul vamal lasă necondiționat și fără restricții la dispoziția persoanei mărfurile și mijloacele de transport după vîmuire.

În legătură cu aceasta, se propune a completa punctul 15¹ art. 1 din CV, care prevede temeiurile pentru punerea în liberă circulație a mărfurilor atunci cînd acestea sînt declarate electronic, și anume: „În cazul declarării vamale a mărfurilor în formă electronică, punerea în liberă circulație a lor se realizează în baza și cu aplicarea documentelor electronice”.

În acest caz, punctul 15¹ al art. 1 CV va avea următorul conținut:

„4. Punerea în liberă circulație a mărfurilor se realizează de către colaboratorul organului vamal în ordinea stabilită de legislație, prin aplicarea mențiunilor respective pe declarația vamală și (sau) pe documentele comerciale, de transport (expediție), precum și a datelor respective – în sistemele informaționale ale organului vamal. În cazul declarării mărfurilor în formă electronică, punerea în liberă circulație a acestor mărfuri se realizează în baza și cu aplicarea documentelor electro-

nice în ordinea stabilită de Serviciul Vamal”.

În această ordine de idei, este necesar a menționa că Serviciul Vamal aplică formate neunificate ale documentelor electronice în cadrul procedurii de declarare în formă electronică. Or, efectuarea unei unificări în acest domeniu ar permite reducerea ponderii suporturilor de hîrtie în realizarea formalităților vamale, ar facilita administrarea afacerilor pe teritoriul vamal, ar reduce cheltuielile de timp, tehnologice, financiare și umane în cazul deplasării locului de realizare a formalităților vamale de către agentul economic. Completarea indicată se propune în scopul unificării legislației vamale, prin transferul reglementărilor vamale din cadrul UE la nivel național.

Acum cîțiva ani, cînd planurile de implementare a declarării electronice în activitatea organelor vamale se schițau numai, aplicarea fluxului de documente în formă electronică se planifica nu doar în cazurile depunerii declarației, ci și în cazurile efectuării procedurilor de control. Adică, toate datele necesare, informația pentru luarea deciziei de punere în liberă circulație și însăși punerea în liberă circulație a mărfurilor trebuiau să fie prezentate exclusiv în formă electronică, în cazul în care luarea unei asemenea decizii este susținută de programul computerizat.

În Moldova, legislația vamală le permite organelor vamale și participanților la AEE să evite la maximum folosirea suporturilor de hîrtie și influența factorului uman în efectuarea operațiunilor vamale. Spre exemplu, conform art. 174 alin. 1¹ Cod vamal al RM, declarația vamală se depune la organul vamal în formă electronică utilizînd sistemul informațional integrat vamal.

Pentru perfecționarea administrării vamale, Concepția dezvoltării organelor vamale prevede o utilizare cît mai largă a tehnologiilor informaționale, și anume:

- implementarea noilor mijloace informațional-tehnice de asigurare a activității organelor vamale ale RM;
- crearea unui sistem automatizat interdepartamental unic de colectare, păstrare și prelucrare a informației, asigurînd toate tipurile de control de stat, inclusiv conjugarea bazelor de date ale

serviciului fiscal cu cele ale organelor vamale din RM;

- crearea unui centru operațional pentru prelucrarea informației și luarea deciziilor;

- perfecționarea tehnologiei de formare și gestionare a datelor statisticii vamale în corespundere cu standardele internaționale;

- intensificarea controlului vamal după punerea în circulație a mărfurilor pe teritoriul vamal al RM (efectuarea controlului în baza metodelor de audit).

În cadrul posturilor electronice toate actele vamale sînt perfectate prin intermediul sistemului automatizat, exclusiv în format electronic, iar mărfurile pot fi transportate direct la frontieră, în cazul exportului, sau la depozitul agentului economic, în cazul importului, fără a fi necesară prezentarea acestora la postul vamal intern.

Odată cu eliminarea documentelor pe suport de hîrtie și trecerea la procesarea doar electronică a tranzacțiilor de export, Serviciul Vamal le-a oferit producătorilor posibilitatea de a deveni mai competitivi pe piața străină, minimizînd timpul de vîmuire și reducîndu-le considerabil costurile aferente exportului produselor autohtone [10].

Cu ajutorul tehnologiilor informaționale s-a mai înfăptuit asigurarea informațional-analitică a activității de ocrotire a normelor de drept în sfera vamală. Aici e vorba, în mare parte, de lupta cu corupția, adică, pe lîngă multe altele, Concepția dezvoltării organelor vamale ale RM pune sarcina luptei cu corupția în organele vamale ale țării prin promovarea unor măsuri anticorupție speciale și dotarea tehnică a locurilor de control vamal și de vîmuire.

După cum s-a menționat în repetate rînduri, perfecționarea vîmuirii și a controlului vamal se află în legătură directă cu nivelul de dezvoltare și de implementare în activitatea organelor vamale a tehnologiilor informaționale și, după cum se poate constata din analiză, în ea sînt determinați și indicii de eficacitate a politicii.

Totodată, vorbind despre actele normative fundamentale, care au pus baza dezvoltării formei electronice de declarare, și revenind la problema relevanței juridice a documentului electronic, este necesar a analiza Legea nr.

91 privind semnătura electronică și documentul electronic. Necesitatea analizei este motivată de faptul că anterior, la prezentarea declarației vamale, pe ea se afla semnătura, adică persoana care prezenta declarația o și autentifică. Declarația electronică însă, care se prezintă în organul vamal nu pe suport de hîrtie, ci în formă electronică, la fel trebuie autentificată (semnată). În aceste scopuri se utilizează semnătura electronică [11, 62].

În prezent, o mare parte din circulația informației și a documentelor se efectuează deja în formă electronică. Tehnologia semnăturii electronice însă este capabilă a spori și mai mult posibilitățile circulației electronice a documentelor, a o extinde în toate sferele vieții sociale. În țările în care noțiunea de semnătură electronică este reglementată juridic, este posibil, fără a ieși din casă sau din oficiu, a încheia, sigur și garantat, afaceri de vînzare – cumpărare (de la imobile pînă la cumpărături zilnice; de exemplu, produse alimentare), a-ți apăra drepturile în organele de justiție, întreținînd o corespondență prin poșta electronică; a declara veniturile în organele fiscale; iar un asemenea anacronism ca plecările zilnice ale contabilului la bancă pentru efectuarea plăților în general lipsește [12].

Este evident că tehnologiile semnăturii electronice treptat sînt recunoscute în toată lumea. Recunoașterea legală a practicii de utilizare a semnăturii electronice a permis asigurarea bazei legale pentru dezvoltarea tuturor serviciilor ce țin de comerțul electronic. Totodată, dezvoltarea posibilităților comerțului electronic se va reflecta pozitiv nu doar pe piața tehnologiilor informaționale, ci și în sfera vamală, unde semnătura electronică își găsește aplicare la depunerea și prelucrarea declarației prezentate în formă electronică.

Conform prevederilor Legii menționate supra, scopul acesteia este asigurarea condițiilor legale pentru utilizarea semnăturii electronice digitale în documentele electronice, prin respectarea cărora o asemenea semnătură este recunoscută identică semnăturii personale din documentul pe suport de hîrtie.

Astfel, pe de o parte, reglementarea juridică a declarării electronice se dezvoltă datorită fixării normative a

circulației electronice a documentelor în RM și conferirii documentelor electronice a unei relevanțe juridice, precum și a indicilor de veridicitate și primordialitate. Pe de altă parte, organele vamale urmăresc experiența pozitivă de peste hotare privind utilizarea declarării electronice în activitatea organelor vamale ale țărilor străine. În legătură cu aceasta, trebuie menționată Convenția internațională privind simplificarea și armonizarea procedurilor vamale [13].

Din experiența de aplicare a tehnologiilor electronice la efectuarea controlului vamal în țările străine se observă că datele despre mărfurile care ajung în organul vamal se prelucrează în sistemele informaționale interne ale acestuia. Aceste sisteme au o bază informațională extinsă, ce dispune de datele privind mărfurile și participanții la AEE, și un spectru larg de profiluri ale riscurilor. În final, informațiile care sînt comunicate organului vamal în formă electronică sînt prelucrate momentan și sistemul informațional îi arată inspectorului posibilele riscuri și posibilele variante de control vamal.

În prezent, organele vamale ale R. Moldova trebuie să acorde o susținere sporită dezvoltării comerțului, concomitent cu susținerea controlului asupra circulației internaționale a mărfurilor, a mijloacelor de transport și a persoanelor, prin perfecționarea mecanismului de reglementare administrativ-juridică a declarării electronice. Acest lucru determină contextul pentru procesul de administrare a riscului în interiorul organului vamal. Nivelul riscului se determină în contextul priorităților politicii vamale; spre exemplu, este oare primordială colectarea taxelor și a impozitelor, verificarea interdicțiilor și restricțiilor sau orice alt domeniu care a fost determinat?

În condițiile globalizării economiei mondiale, însoțite de unirea piețelor mondiale de desfacere și de stabilirea unor reguli unice de comerț, reglementarea vamală influențează esențial procesul comerțului mondial. Avînd în vedere aderarea RM la Acordul General privind tarifele și comerțul [13], precum și la alte acorduri încheiate în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului, care conțin principii fundamentale privind efectuarea formalităților vamale în țările-membre ale acestei

organizații, devine actuală unificarea legislației Moldovei cu normele și prevederile internaționale în sfera reglementării vamale.

Legislația RM s-a format reieșind din normele și cu practica dreptului internațional, inclusiv în conformitate cu normele Organizației Mondiale a Comerțului și Organizației Mondiale a Vămilelor. Autorii ei urmăreau ca normele de reglementare vamală să fie transparente și univoce, să excludă interpretarea liberă, să aibă un caracter de acțiune directă, să corespundă celor mai bune standarde mondiale, să fie comode atât pentru agenții economici, cât și pentru organele de administrație publică. Ele prevăd aplicarea tehnologiilor vamale moderne, inclusiv informarea preliminară, declararea electronică, aplicarea sistemelor de administrare a riscurilor.

Astfel, în Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Concepției sistemului de administrare a riscurilor în Serviciul Vamal este consacrat sistemului de administrare a riscurilor (în continuare – SAR) [14]. Devine evident că SAR este imposibil fără un sistem de feedback bine pus la punct.

Astfel, de rînd cu pregătirea și realizarea profilurilor de risc, este necesar a efectua sistematic monitorizarea aplicării formelor respective de control vamal, analiza eficienței lor în pregătirea și alegerea măsurilor de prevenire sau minimizare a riscurilor, este necesară o evaluare echilibrată a efectului lor sumar comun. Se impune necesitatea elaborării unei metodologii, precum și a stabilirii unor criterii după care trebuie să se efectueze controlul, inclusiv cel operativ, asupra mersului realizării documentelor ce au intrat în vigoare și a măsurilor întreprinse, precum și influența lor asupra prevenirii sau minimizării riscurilor și eficiența calității controlului vamal, îndeosebi în cazul prezentării organului vamal a informațiilor în formă electronică.

În prezent se pune problema diferențelor în SAR ale organelor vamale, precum și tehnologiile și metodele de administrare a riscurilor, gradul de automatizare a proceselor, specificul și volumul traficului de mărfuri. În legătură cu aceasta, apare necesitatea de a elabora o abordare unitară a realizării procedurilor de control vamal cu utilizarea SAR pe întreg teritoriul vamal.

Avînd în vedere experiența implementării sistemelor electronice în alte țări, se poate constata că sistemul informațional care primește declarația, pur și simplu nu-i poate refuza participantului la AEE să i-o primească. Ulterior, dacă documentele nu sînt în ordine sau nu au fost prezentate în totalitate, sistemul îi propune colaboratorului organului vamal variante de soluționare a problemei create.

Toate cele expuse mai sus demonstrează că soluționarea acestor probleme condiționează efectuarea în continuare a unor cercetări în această direcție. Lacunele menționate în legislația vamală trebuie să fie înlăturate, ceea ce ar permite evitarea problemelor și dificultăților, ce apar la trecerea mărfurilor peste frontiera vamală de către agenții economici, iar ca rezultat final – dezvoltarea economică a întregii țări.

Concluzii. Avînd în vedere cele expuse supra, autorul consideră că implementarea noilor tehnologii informaționale, indiferent de domeniul de activitate, inclusiv în cadrul Serviciului Vamal, sporește eficiența și calitatea serviciilor oferite de autoritățile abilitate cu atribuții în sfera de cercetare. Pe de o parte, informația este necesară pentru realizarea unei administrări calitative a oricărui domeniu al vieții publice, adică ea este o resursă specială a administrării publice. Pe de altă parte, activitatea în sfera informației, ca și oricare alt proces social, este obiect al administrării publice și există un cerc de subiecți, stabiliți prin legislație, care realizează această administrare.

În prezent, odată cu dezvoltarea tehnologiilor informaționale, principiul fundamental al asigurării informaționale a organelor vamale trebuie să fie „transparența informațională”, ceea ce necesită un mecanism clar de reglementare administrativ-juridică a proceselor informaționale.

Referințe bibliografice

1. Codul vamal al Republicii Moldova, nr. 1149-XIV din 20.07.2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 160-162/1201 din 23.12.2000.
2. Hotărârea Guvernului nr. 904 din 13 noiembrie 2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura vămii electronice a mărfurilor

la export. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 258-261.

3. Ordinul Serviciului Vamal nr. 480 din 18.12.2006 cu privire la aprobarea Metodologiei de prelucrare a declarației vamale în detaliu. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 199-202. În vigoare din 01.01.2007.

4. Regulamentul (CE) nr. 450/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2008 de stabilire a Codului vamal comunitar (Codul vamal modernizat).

5. <http://www.customs.gov.md/ro/content/proiectul-conceptului-vamuirii-electronice> (vizualizat la 06.02.2016).

6. <http://www.customs.gov.md/ro/content/proiectul-conceptului-vamuirii-electronice> (vizualizat la 06.02.2016).

7. Hotărârea Guvernului nr. 904 din 13.11.2013 cu privire la procedurile de vămire electronică a mărfurilor. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 258-261 din 15.11.2013.

8. E-customs – servicii electronice vamale care elimină hîrtia și ușurează procesul de declarare a exportului.: <http://customs.gov.md/ro/content/e-customs-servicii-electronice-vamale-care-elimina-hartia-si-usureaza-procesul-de-declarare> (accesat la 28.01.2016).

9. Ст. 196 Таможенного кодекса Таможенного союза. СПС «Консультант Плюс».

10. Legea nr. 91 din 27.06.2014 privind semnătura electronică și documentul electronic. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 174-177 din 04.07.2014. În vigoare din 04.01.2015.

11. Orlov I. A. Dezvoltarea mecanismului de reglementare administrativ-juridică a declarării electronice în organele vamale. Teză de doctor. Liubert, 2013, 62 p.

12. Convenția internațională privind simplificarea și armonizarea procedurilor vamale din 18 mai 1973, în redacția Protocolului din 26 iunie 1999.

13. Acord privind aplicarea articolului VII al Acordului general pentru tarife și comerț, 1994.

14. Hotărârea Guvernului nr. 1144 din 03.11.2005 cu privire la aprobarea Concepției sistemului de administrare a riscurilor în Serviciul Vamal.